1

एकोदिष्टम्

॥१॥ श्रीगणेशाय नमः॥ अथ एकोद्दिष्टम् ततोऽपसव्यम् आगतं
वः सुस्वागतं पादप्रक्षालनं पत्फलं कपिलादाने कार्तिकां ज्येष्ठ
पुष्करे तत्फलं समवाप्नोति विप्राणां पादशौचनात् १ पा
दप्रक्षालनात्साधुः विप्राणां तु कलौयुगे नराणां च पितरः स
र्वे गच्छन्ति विष्णुमन्दिरम् २ निमंत्रणम् पूगीफलं तुल ॥१॥
सीचन्दनं तिलान् गृहीत्वा ॐ अद्यामुकगोत्रस्यास्मत्पितुः
अमुकनामदेव संवत्सरीक एकोद्दिष्टश्राद्धं भवन्तो मयानि
मंत्रितः आमंत्रितोऽस्मि अक्रोधनैः शौचपरैः सततं ब्र
ह्मचारिभिः भवितव्यं भवद्भिर्मया च श्राद्धकर्मणि सर्वं
स्वस्ति १

स्थो वैस्व ओं सवितुर्वः प्रसवत्पुनाछिद्रेणापवित्रेणासूर्यस्य
रश्मिभिः इति कुशान् तुलसी चन्दन तिलान्यादाय गंधपु
ष्पं चैतत्सर्वं कर्मपात्र संपन्नमस्तु संपन्नं प्राणायामं कृत्वा त्रि
कुशजलमादाय ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोऽपि
वा यः स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः पुण्डरीका
क्षः पुनातु माम् सप्तव्याधा दशार्णेषु मृगाः कालंजिरे ॥२॥
॥२॥ गिरौ चक्रवाकाः शरद्द्वीपे हंसाः सरसि मानसे तेऽपि
जाताः कुरुक्षेत्रे ब्राह्मणा वेदपारगाः प्रस्थिता दूरमध्वानं
१ यूयं किमवसीदथ पंचक्रोशं गया क्षेत्रं क्रोशमेकं गयाशि
रः यत्र यत्र स्मरिष्यामि पितॄणां दत्तमक्षयम् श्रा

ग्रासविनिर्मुक्तैः कामक्रोधविवर्जितैः भवितव्यं च भवता मया
तु श्राद्ध कर्मणा अपपादार्घदानम् पादिव्या आपः पयसा
सर्वभूतर्प्याः अन्तरिक्षाऽत्पार्थिवीर्य्याहिरण्यवर्णा पक्तिपा
स्नान आपः शिवा ५ स्मे नः सुभवा भवन्तु इति जपनम् ॐ अ
द्यामुकगोत्रस्यास्मत्पितुः अमुकशर्मणः सांवत्सरीकस्य कोदिष्ट
श्राद्ध एषपादार्घस्ते स्वधा सर्व्वं आचमनम् ततोऽपसव्य
म् श्राद्धदेशोपवेशनम् इदमासनमास्यतां आस्महे इति
प्रतिवचनम् आत्मासनम् गृहदीपासनम् सर्व्वम्
कर्मपात्रस्य आसनम् पात्रं धृत्वा सन्नोदेवीरभिष्टये आ
पो भवन्तु शान्तये शं यो नि: अवन्तु नः इतिजलं प्रक्षिप्य पवित्र

त्रिपोरत्तेदत्ति पिः सर्वरत्नकः अपनीवीबन्धनम् प्रमा
नुदूतः सर्वपापानि चक्रुशान्तिलाः सर्वभूतानि शान्त्यर्थे नी
वीबन्धनं करोम्यहम् ततः सप्तम् ॐ अद्य अमुकमासे अ
मुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकगोत्रस्यास्मत्पितुः अमुक
॥३॥ शर्मणः सांवत्सरीक एकोदिष्टश्राद्धमहं करिष्ये इति सं
कल्पः कुशासनम् ॐ अद्य अमुकगोत्रस्यास्मत्पितुः अ ॥३॥
मुकशर्मणः सांवत्सरीक एकोदिष्टश्राद्ध इदं कुशासनं
3 ते स्वधा हस्तार्घदानं कुर्यात् अर्घपात्रं वामहस्ते कृत्वा
सजलं दक्षिणापाणिनापवित्रमादाय पादिशा आपः पप
मासंबभूवुर्याः अन्तरिक्षाऽस्याः पार्थिवीर्या हिरण्यवर्णा

ओं मेगपांथ्या ता थ्याता दे गंगदाधरम् स्थान् पितृन्मन
सा ध्यात्वा ततः श्राद्धं समारभेत् देवताभ्यः पितृभ्यश्च म
हायोगिभ्य एव च नमः स्वाहायै स्वधायै नित्यमेव नमो न
मः अपहिगवन्यनम् मोटककुशतिलान् प्रतिदिशं
प्रक्षिपेत् अग्निष्वात्ताः पितृगणाः प्राचीं रक्षन्तु मे दिश
म् तथा बर्हिषदः पान्तु याम्यां ये पितरः स्थिताः प्रतीची
माज्यपास्तद्वदुदीचीमपि सोमपाः ऊर्ध्वं चैवार्यमा रक्षे
त्कव्यवाडनलोऽप्यधः रक्षोभूतपिशाचेभ्यस्तथैवासुर
दूषकः सर्वतश्चाधिपस्तेषां यमो रक्षां करोतु मे तिला
रक्षन्तु असुरात् दर्भा रक्षन्तु राक्षसात् पंक्तिं वै श्रो

त्रैलोक्यं परिरक्षतु एवं मण्डलमस्थेन तत्सर्वभूतानि रक्षतु
इति मंत्रेण मण्डलम् तस्मिन्नग्नौ करणम् ततोद्धृतांके
मनुऽन्नपरिवेषयेत् मध्यहस्तेन पात्रं पश्चिमभागस्य
क्षेत् ॐ पृथ्वी ते पात्रं द्यौः पिधानं ब्राह्मणस्य मुखे
॥४॥ ऽमृतं जुहोमि स्वाहा इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं ॥५॥
समूढमस्य पांशुरे स्वाहा इदमन्नमिदमापः इदमा
4 ज्यं एतत्सर्वं हविः त्रिलोकविष्टंद्धे अपहता असुरा
राक्षांसि वेदिषदः इति तिलान् विकीर्य अन्नसंकल्पं
सोदकतिलजलान्यादाय ॐ अद्यामुकगोत्रस्याऽस्म
त्पितुः अमुकशर्मणः सांवत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्ध

पवित्रे पात्ते न आपः शिवा शं स्योना सु भवाम भवन्तु
ॐ अद्यामुकगोत्रस्य अस्मत्पितुः अमुकशर्मणः सांवत्सरीकै
एकोद्दिष्टश्राद्ध एष हस्तार्घस्ते स्वधा पवित्रं परि जलं क्षि
पेत् अर्घे पुनः प्रत्यर्घमस्तु उदकस्पर्शनम् ततः पवित्रं
पुनः निक्षिं कुर्यात् तदुपरि कुशाग्रं धृत्वा गंधादिदानम्
चन्दनाक्षतपुष्पतुलसीधूपदीपताम्बूलपूगीफलयज्ञोपवी
तवस्त्रादिकं दत्वा संकल्पः मोटकतिलजलमादाय ॐ अ
द्यामुकगोत्रस्यास्मत्पितुः अमुकशर्मणः सांवत्सरीकएको
द्दिष्टश्राद्धे अर्चनादिकं पदत्तं ते स्वधा ततो भोजनस्य मं
डलं कृत्वा पात्रं निधाय ... यथा ... यो विसु

पादौ प्रक्षाल्य सव्यम् आचमनम् कुशग्रहणम् हरि
स्मरणम्। ततो ऽपसव्यम् उल्मुकं दद्यात् पिण्डार्थवे
दीकरणम् रेखाकरणम् अपहता असुरा रक्षांसि वे
दिषदः इति मंत्रेण प्रादेशमात्रमुल्लिखेत् उल्मुक
।।५।। धारणं अग्निभ्रामयित्वा अवनेजलम् तिलजल ।।५।।
मोदकं हस्ते गृहीत्वा ॐ अद्यामुकगोत्रस्यास्मत्पि
5 तुः अमुकशर्मणः सांवत्सरीकएकोदिष्ट श्राद्ध
पिण्डासन अवनेनिक्ष्व कुशास्तरणम् छिन्न
मूलकुशानुपमास्तीर्य ततः तिलजल मिश्रो पिण्डं

एतद्दानादिसोपस्करं दास्यमानं नेत्वा इत्युत्सृजेत् आपोसानदानम् सप्यम् गायत्रीजपेत् मधुमती जपः मधुवाता ऋतायते मधुक्षरन्ति सिन्धवः माध्वी र्नः सन्त्वोषधीः मधु नक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः मधु द्यौरस्तु नः पिता मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमाँ अस्तु सूर्यः माध्वी र्गावो भवन्तु नः ॐ मधु: ३ प्यो ऽप्येतत्पाः स ततोऽपसव्यं तत्प्रश्न स्वदितं स्वदितमिति विकरासनं दद्यात् असंस्कृतप्रमीतानां त्यागिनां कुलयोषिताम् उच्छिष्टभागधेयानां दर्भेषु विकरासनम् वामहस्तेन जलमोदकसंयुक्तं दक्षिणहस्तेन पिण्डमोदकसंयुक्तं अग्निदग्धाश्च ये जीवा ये प्यदग्धाः कुले मम भूमौ दत्तेन तृप्यन्तु विकरासनमिति परं तानि मूलं कुशान्त्योगः हस्ती

१८

एकोद्दिष्टश्राद्धं अर्घ्यदानादिविधेलेत्वथा सव्यं कुशोति
लमस्तु अक्षतं निःक्षिपेत् मूर्द्धाभिषेकः अस्मत्कुलेदि
येमस्तु पुष्टिरस्तु शान्तिरस्तु पत्पापं रोगं तत्प्रशाम्यतु
ततोऽपसव्यम् ॐ अद्यामुकगोत्रस्यास्मत्पितुः अमुक
शर्म्मणः एतत्सर्वं यद्दत्तं तदक्षय्यमस्तु अस्तीमतु अघो
१७॥ राः पितरः सन्तु आशिषगोत्रं नो वर्द्धन्तां वर्द्धन्तु दाता ।७।।
6 रोपिवर्द्धन्तां वर्द्धन्तु संततिः वर्द्धन्तां वर्द्धन्तु तिलकं
कुर्यात् मंत्रं पठति यं कामं कामये पिण्डोत्थापनं सव्यं
आचमनं पिण्डान्यारिचालये[illegible]त् ततो वेदिकायां सिंचं

स्वधायै नमो वः पितरो घोराय नमो वः पितरो मन्य
वे नमो वः पितरः पितरो नमो वो गृहान्नः पितरो दत्त स
तो वः पितरो द्वेष्म एतद्वः पितरो वास आधत्त इति पठित्वा सूत्र
दानम् ऊर्जं वहन्तीरिति मन्त्रं पठित्वा ऊर्जं वहन्तीम् तं पयः कीलाल
लपं कामं कामपत इति पठित्वा परिश्रुतं स्वधा तर्प
य मम पितॄन् अथ पिण्डपूजनम् तुलसी चन्दन
पूगीफल ताम्बूल धूप दीप नैवेद्य यज्ञोपवीत वस्त्रा
दिकं अर्चनं करिष्ये इति संकल्पं करोति ॐ अद्या मु
कगोत्रस्यास्मत्पितुः अमुकशर्मणाः सांवत्सरिक

॥९॥ ग्राय ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे ॥ इति एकोद्दिष्ट श्राद्ध
विधि संपूर्णं शुभमस्तु शुभं भूयात् संवत् १९२२ शाके
१७८७ समय ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां गुरुवासरे संपू
र्णतां याति ॥९॥

7

8